

Garata

Jesus hã h'yy ka'eeh do Garata häd näng do panang bä habong do hã Paw-Ro ma erih do hahÿÿh

Kedëng do ky n'aa hahÿÿh

¹ Jesus mejüü do see ÿ ti hÿ Paw-Ro. Ajyy ÿ rasëew hõm do hyb n'aa nado Kristo mejüü do see ÿ wén hado däk. Ajyy sa kyy gó nado tii. Jesus Kristo kyy gó né tii. P'op Hagä Do ta Yb, dejëp do mahang Jesus ganä wät hanoo do kyy gó na-ãäj hë.

² Ær hÿÿj hedoo do pa ÿ habong do sa sii ÿ edëng bëeh, Jesus hã h'yy ka'eeh doo, Garata häj n'aa bä jé pad'yyt hë bë panang bä kahet'aa doo.

³ Æ karën P'op Hagä Do ër Yb, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do na-ãäj hë ky en'yym bë hã. Æ karën baad ub Kristo bë rah'yyb en'yym. ⁴ Jesus né hë tii, P'op Hagä Do ër Yb karën doo da, ta daaj hë takan'oo däk dajëb hã, nesaa do ër moo bok do sãm, ër tabed'ëëp hyb n'aa, da hë Nesaa Do Yb mejüü doo da habok doo da ër naboo bong hyb n'aa kä. ⁵ Taw'ãäts hë P'op Hagä Do hã ji j'aa etsëë had'yyt hë. Æÿ. Tii d' né hë. Taw'ãäts hë.

Moses ky n'aa jaw'yyk do hã rah'yy kawereem do ky n'aa hahÿÿh

⁶ Æ hyb n'aa tón, nayyw hë né hë bë du doo do hyb n'aa bë beréd hõm P'op Hagä Doo, Kristo hyb n'aa né hë bë wë taky enyym, bë tagadoo doo. Panyyg see bë ky dahé däg kän. ⁷ Jesus panyyg hanäm do tii, ta wób sa noo né paawä, dooh panyyg hanäm do tado bä. Ta wób rakarën

bë rawedii. Rakarën rah'ÿyt Kristo ky n'aa hanäm doo. ⁸ Ky n'aa kawas'ee däk da had'ÿyt hë jé ta see hadoo Jesus ky n'aa hanäm do ma metëek doo, bë äã ma met'ëëg wät do paa nadoo doo. Ý tado bä paawä, äãs wë hä hana do tado bä paawä na-ääj hë ta see hä ma metëek doo, ky n'aa kawas'ee däk da. ⁹ Ý ab'aanh pooj jé bë äã maher'ood wät doo: Ky n'aa kawas'ee däk da had'ÿyt hë jé ta see hadoo Kristo ky n'aa hanäm do bë tamaher'ood bä, pooj jé bë gadoo do nahadoo doo! Tabanesaa hënh hahöm do ti ma matëg oow.

¹⁰ Ta ti ÿ erih do hä wyt ta maab hë, dooh hä ÿ raj'aa etsë do jawén ÿ awäd bä. P'op Hagä Do ÿ taj'aa etsë ÿ karën. Ta wób ÿ karën ÿ h'ÿyb en'ÿym g'eeh? Dooh. Da hë ÿ karën nä bä paawä ta wób ÿ h'ÿyb enäw up, dooh Kristo karom ÿ do bä paawä.

¹¹ Baad bë ÿ maher'oot hahÿ wakän haa: Kristo ky n'aa hanäm do bë ÿ ma met'ëëg wät doo, dooh ajyy sa hanaa tado bä. ¹² Dooh aj'ÿy tado bä hä ÿ tab'ëës do ta panyyg. Dooh ÿ rama met'ëëg bä ta tii. Jesus Kristo né hë tii, ta ti metëeh do hä ÿÿ.

¹³ Bë ky n'aa napäh paa nyy da p'ooj ub Judah buuj ky n'aa jew'ÿyk do mejũũ doo da ÿ bawäd wät. Bë ky n'aa napäh nyy da tak'ëp ÿ paa rejää P'op Hagä Do karapee, Kristo hä h'ÿy ka'eeh doo. Bë ky n'aa napäh na-ääj hë tak'ëp ÿ karën paawä Kristo hä h'ÿy ka'eeh do ÿ gawats'iik ti noo gó. ¹⁴ Tak'ëp paa ÿ ma kamet'ëëg wät Judah buuj ky n'aa jew'ÿyk doo, baad paa ÿ ky daheeh. Ti hyb n'aa ÿ akog bong paa hajök Judah buuj nemon ÿÿ ma kamet'ëëk doo. Tak'ëp paa ÿ karën ÿ ky daheeh sahönh hë äã wahë makũ metëek do hä. ¹⁵⁻¹⁶ Tii bä kä, tii da né hë ÿ bawäd né paawä, P'op Hagä Do metä wät hä ÿ ta T'aah, ÿ tah'ÿy gan'ÿyh ta hä tan'oo bä, Judah buuj nadoo do hä ta ky n'aa ÿ maher'oot hyb n'aa. P'ooj ub, äã ÿ wog gó ÿ basuun

nä bä, tsyt hē ŷ P'op Hagä Do asēew däk. Taky enyym do hyb n'aa hā ŷŷ, nes'aa né paawä ŷŷ, hā ŷ tabanoo ta wē ŷ moo wät hyb n'aa. Tii bä, ta T'aah hā ŷ tametēeh P'op Hagä Do h'yyb däng noo gó, dooh ŷ eaaj bä ajyy sa hā nyy d' ŷ bad'oo. ¹⁷ Dooh na-ãäj hē Jerusarēnh hēnh ŷ ahōm bä, pój ŷŷ jé Jesus mejũũ do rabahado padēek do sa wē ŷ beanh hyb n'aa paawä. Dooh. Nayyw hē ŷ bahōm paa Arab häd näng do häj n'aa hēnh. Ta jawén, tii b' naa Damas-Ko panang hēnh ŷ babaaj hōm kän.

¹⁸ Tii bä kä, tamawoob hē ta baab jawén paa bä, Jerusarēnh hēnh ŷ bahōm kän, Peed ŷ baheg'ãäs hyb n'aa. 15 ta ãh ta pa ŷ baym. ¹⁹ Ta tii bä na-ãäj hē ŷ bahapäh Tsijaag, Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Do hŷŷj.* Jesus mejũũ do wób, dooh ŷ hapēē bä ti noo gó. ²⁰ P'op Hagä Do matym gó bē ŷ maher'oot: Te hub né hē hahŷ ŷ erih doo. Dooh ŷ noo kanesa bä. ²¹ Ta jawén ŷ bahōm kän Sirija, Siris häd enäh do sa häj n'aa hēnh. ²² Kristo hā h'yy ka'eeh do Judah buuj häj n'aa bä, jé pad'yyt hē sa panang hēnh rakahet'aa doo, dooh ŷ rahapēē nä bä ti noo gó. ²³ Jããm hē hahŷ ŷ raky n'aa napäh. Hahŷŷ d' sa kyyh: “Aj'yy p'ooj ub ãã tarahejãã doo, hŷŷ kä tama met'ēeg kän Kristo ky n'aa p'ooj ub takarēn do tagawats'iik do paah”, nāk mā sa kyyh. ²⁴ Ta ti ŷ raky n'aa napäh bä, P'op Hagä Do raj'aa etsē hēp ŷ n'aa.

2

¹ Ti m', 14 ta baab jawén paa bä, p'aa hēnh Jerusarēnh hēnh ŷ bahōm. Béh-Nabéh sii ŷ bahōm. Tiit ŷ mahũũm si ŷŷ. ² T'ĩĩ hēnh ŷ wén hōm, P'op Hagä Do metēeh hyb n'aa taw'ãäts hē né hē ŷ bahōm. Ta tii bä ŷ ats'yyt Jesus hā h'yy ka'eeh do sa wahē n'aa ky n'aa näng doo, ŷ maher'oot hyb n'aa sa hā nyy da Kristo ky n'aa hanäm do Judah

* 1:19 Tsijaag, Jesus hŷŷj. Sét hē sa ŷŷn.

buuj nadoo do hã ÿ ma mehet'ëëk doo. ÿ wén maher'oot, ÿ karën ÿ baheg'ããs séd rah'yyb hedo bä hã ÿÿ, ÿ ma mehet'ëëk do hã. Séd rah'yyb nahedo bä paawä ÿ ma mehet'ëëk do hã, daap paawä tii bä ÿ ma met'ëëg wät doo, da hë ÿ ma metëëk do na-ãäj hë, Jesus hã h'yy ka'eeh do wób ÿ da raky sëm do hyb n'aa ta ti raky n'aa napäh bä. ³ Séd hã sa wahë n'aa hedoo do rah'yyb hedoo né hë hã ÿÿ, ÿ ma mehet'ëëk do hã. Dooh ënh ramejõ bä Tiit, t'ïï hënh si ÿ hewäd nä doo, ta masuuj noo byyh kahög hõm bä, Judah buuj nado né paawä. ⁴ Ta wób ti tii d' karën paawä tabad'oo. Jesus hã h'yy ka'eeh do oow né tii. Èr mahang rakamekuuj bong rabaheg'ããs hyb n'aa nyy da Kristo Jesus hyb n'aa, dooh sa ky n'aa jaw'yyk do èr jeÿÿm wäd bä, neÿÿm doo gó èr wén boo kån. Rakarën paawä p'aa hënh sa ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo da ji bawät. Rakarën paawä sa ky n'aa jaw'yyk do karom hadoo ji bahado däk p'aa hënh. ⁵ Tii d' rakarën né paawä, dooh tabad'op hë ãä ky dahé bä sa kyyh, bë hyb n'aa, Kristo ky n'aa hanäm doo, baad hadoo doo, baad tabenyw däk hyb n'aa, ta panyg kamanekuuj däk hyb n'aa.

⁶ Jerusarënh bä Jesus hã h'yy ka'eeh do mahang rahyb n'aa jew'yyk do sa hã, sa wahë n'aa ky n'aa näng do sa hã, baad ub ÿ ma mehet'ëëk doo. Dooh ÿ ma mehet'ëëk do jó ramejüü péh. (Ta ti ÿ her'ood né paawä, dooh ÿ ky s'üüd bä sa hã Jesus sii rababok do paa hyb n'aa. Séd gó P'op Hagä Do ji tagadoo. Ky n'aa etsëeh doo, ky n'aa nets'äs do na-ãäj hë tagadoo.) ⁷ Dooh né hë ÿ ma mehet'ëëk do jó ramejüü péh, ÿ hanäng. Rahapäh, hã ÿ P'op Hagä Do anoo, Kristo ky n'aa hanäm do ÿ ma metëëk hyb n'aa Judah buuj nadoo do sa mahang, Peed hã tabanoo do hadoo Judah buuj mahang tama metëëk hyb n'aa. ⁸ P'op Hagä Doo, Peed tahej'oonh doo, Judah buuj mahang Jesus mejüü do tabahadoo hyb n'aa, ÿ na-ãäj né hë tahej'oonh Judah buuj

nadoo do sa mahang Jesus mejũũ do ŷ bahadoo hyb n'aa, rabahapäh. ⁹ Ti m', Tsijaag, Peed, Jowãw daheeh, Jesus hã h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa hyb n'aa jew'yyk do ky n'aa enäh doo, rabahapäh bã nyy da P'op Hagã Do ŷ tasëew hõm tsyt hë, Judah buuj nadoo do mahang ŷ moo wät hyb n'aa, Béh-Nabéh daheeh ŷ ragadoo sa h'yyb hataa äã bahado däk hyb n'aa kä. Sa moo hub me äã redëng tii bã, äã ragadoo rametëeh hyb n'aa ta tii hã. Sa sii äã kaner'oot noo gó, baad ub sa hã Judah buuj nadoo do mahang ŷ Béh-Nabéh daheeh äã moo bok hyb n'aa. Ti nuuj jé Judah buuj mahang ramoo bok tii. ¹⁰ Dooh äã hã ramejõ bã. Jããm hë äã hã retsëë, Jesus hã h'yy ka'eeh do kas'uut do Jerusarënh panang bã habong do äã hyb n'aa esee hyb n'aa, äã masa hyb n'aa. Tii d' né da tak'ëp ŷ karën up ŷ bad'oo.

¹¹ Än-Tijoka panang bã äã wë Peed baheg'ääs noo gó, Peed ŷ nabuuj gedoo baad nadoo do hyb n'aa tabad'oo doo. ¹² Pooj jé dó baad Peed awa had'yyt hë Jesus hã h'yy ka'eeh do Judah buuj nadoo do sa sii. Tii bã kä, Än-Tijoka bã rakajaa ajyy Tsijaag hep'ëeh doo. Ti m' ta ti ajyy rakajaa bã kä, dawë hã Peed bawäd däk Judah buuj nadoo do sa mahãnh. Dooh sa sii tawa wäd bã, Judah buuj wób ji masuuj noo byyh kahõk do hã ky kah'ũũm do tajeÿÿm do hyb n'aa.* ¹³ Tii bã Judah buuj Jesus hã h'yy ka'eeh do ta tii bã habong doo, Peed mo n'aa me rabadoo däk na-ääj hë. J'ooj madäk doo me ti noo gó Peed bad'oo doo da tii d' na-

* 2:12 Ti noo gó, Judah buuj Jesus hã h'yy ka'eeh do wób ramejũũ Judah buuj nadoo do Jesus hã h'yy ka'eeh do sa masuuj noo byyh ragahõg hõm, jããm hë tii bã P'op Hagã Do gadoo Judah buuj nadoo do red'oo do hyb n'aa. Judah buuj wób, Jesus hã h'yy ka'eeh doo, tii da ramejũũ Judah buuj nadoo do rabad'oo, Judah buuj wób Jesus hã h'yy kana'eeh do rajeÿÿm do hyb n'aa. Sa hã rawén jeÿÿm, ta ti rarejãã sa ky n'aa jaw'yyk do ky nadah'eeh doo.

ãäj hē rabad'oo. Dawē hã rababoo dāk Judah buuj nadoo do sa hÿÿj hedoo do Jesus hã h'yy ka'eeh do sa mahãnh.† Béh-Nabéh sii hē sa h'yyb hata däg ti noo gó.

¹⁴ Ti m', dooh baad hadoo doo, Kristo ky n'aa hanãm do metëeh doo da raboo boo bã ÿ bahapäh bã, sa hÿÿj hedoo do raty n'aa gesyyg dāk‡ ÿ bahapäh bã, sahõnh hē sa matym gó Peed hã ÿ ky hadoo: “Judah buuj né paawä õm, Judah buuj nadoo doo da mabawäd dāk. Meréd hõm Judah buuj raky n'aa jaw'yyk doo. H'ëed hyb n'aa hÿÿ kä, mabad'oo do hã, makarën mamejũũ Judah buuj nadoo do er hÿÿj ky n'aa hedoo doo, Judah buuj ky n'aa jaw'yyk do ragadoo sa hã magadoo hyb n'aa, õm né heréd hõm paawä tii?§ ¹⁵ Te hub né hē, Judah buuj taah er bahadoo do hyb n'aa Judah buuj né hē ëer. Dooch ta wób, baad

† 2:13 Ti noo gó, jāãm hē Judah buuj rabawa Judah buuj nadoo do sa sii, Judah buuj nadoo do sa masuuj noo byyh ragahõg hõm bã. Tii da né sa ky n'aa jaw'yyk do mejũũ. Jesus hã h'yy ka'eeh do sa mahang dooh tii d' tahado wäd bã. Séd gó ji P'op Hagä Do gadoo Jesus hyb n'aa. Ti hyb n'aa taw'ãäts hē né hē paawä Judah buuj nadoo do sii Peed bawa. Ta tii bã heg'ãäs do Peed raky n'aa her'oot ta wób sa hã Peed jeÿÿm. Ti hyb n'aa dooh takarën bã Judah buuj nadoo do sii tawa bã heg'ãäs do sa matym gó. Ti hyb n'aa tsyt hē tabawäd dāk, tahapëë né paawä dooh ji masuuj noo byyh kahõg hõm do hyb n'aa ji P'op Hagä Do gadoo.

‡ 2:14 Rawén ty n'aa ges'yyk, dooh Garata häj n'aa buuj Jesus hã h'yy ka'eeh do sa masuuj noo byyh kehõg bã. Ti hadoo né hē P'op Hagä Do gadoo na-ãäj hē sa hã Peed hapëë né paawä, ta ty n'aa ges'yyk ta sii wa do paah, ta wób tajeÿÿm do hyb n'aa. J'ooj madäk do ta h'yyb. § 2:14 Dooch né paawä Peed her'ood bã Judah buuj nadoo do sa hã sa masuuj noo byyh ragehõg hõm hyb n'aa, tii d' tahanäng pé dawëë tabawäd dāk do sa mahãnh, Judah buuj wób rakajaa bã.

nadoo do moo heb'oooh do ər ado bä. ^{**} 16 Dooh né paawä baad nadoo do moo heb'oooh do ər ado bä paawä, ər hapäh, jāām hē Jesus Kristo hā ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa baad ji wén hado dāk P'op Hagä Do matym gó. Jāām hē Jesus hyb n'aa ji tagadoo. Dooh Mosees ky n'aa jaw'yyc do ji ky daheeh do hyb n'aa tado bä. Ɛr na-āāj hē, Judah buuj, Kristo Jesus hā ər h'yy kae dāk baad ər bahado dāk hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó, ər tagadoo hyb n'aa. Dooh Mosees ky n'aa jaw'yyc do ji ky daheeh do hā ər daab yb wäd bä. Dooh hajaa pé baad tabahado dāk P'op Hagä Do matym gó Mosees ky n'aa jaw'yyc do mejüü do taky daheeh do hyb n'aa. ¹⁷ Hÿÿ kä, Ɛer, Judah buuj hedoo doo, Kristo hyb n'aa kä ər karēn do hyb n'aa baad ər bahado dāk P'op Hagä Do matym gó, baad nadoo do moo heb'oooh do ər bahado dāk Judah buuj nadoo do nemuun, nāk ər buuj wób. Nyy d' rahanäng pé ta tii? Kristo hyb n'aa g'eeh nesaa do moo heb'oooh do ər bahado dāk? Dooh. Dooh tii d' tado bä! ¹⁸ P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyc do ky nadaheeh do ji bahadoo, p'aa hēnh ji du do bä Mosees ky n'aa jaw'yyc do hā ji daab yb bä, pooj jé ji eréd hōm doo. ^{††} ¹⁹ Dooh taw'āāts hē tado bä p'aa hēnh ÿ du do bä ÿ daap yyp Mosees ky n'aa jaw'yyc do hā. Mosees ky n'aa jaw'yyc do dajëb hā ji taky n'aa etyy do hyb n'aa, ÿ paa dajëb wät hadoo ta hā. ^{‡‡} Hÿÿ kä, tamanejō wät do hyb n'aa hā ÿÿ,

^{**} 2:15 Judah buuj ramaneēēnh ta wób “baad nadoo do moo heb'oooh doo”, sa ky n'aa jaw'yyc do raky nadaheeh do hyb n'aa. ^{††} 2:18 Hahÿÿ d' tahanäng pé tii: P'aa hēnh ji daab yb bä Mosees ky n'aa jaw'yyc do ji ky daheeh do hā, ta ti ji eréd wät do jawén paa bä, tii bä né hē nesaa do moo heb'oooh do ji bahado dāk né hē, ji nahajaa do hyb n'aa sahōnh hē ji ky dahé bä. Dooh Jesus hā ji daap yyp do hyb n'aa tado bä nesaa do moo heb'oooh do ji hado bä. ^{‡‡} 2:19 Dooh Mosees ky n'aa jaw'yyc do mejō wäd bä ji hā Paw-Ro hanäng péh.

ÿ hajaa P'op Hagä Do karën doo da ÿ bawät. ²⁰ Hahÿÿ d' ÿ hanäng pé ti ta ky n'aa jaw'yyk do hä ÿ paa dajëb wät do hadoo ÿ baher'oot bä: Kristo sii ÿ kepëëm däk do hadoo b'aa kajatsëk do hä tadajëp noo gó. Gawatsig hõm pooj jé ÿ bawät do paah. Kristo ti hÿÿ kä hëp ÿÿ gó hawät doo. Da hë, badäk hahÿÿ bä ÿ bawät nä bä, ÿ h'yy kae had'yyt hë P'op Hagä Do T'aah hä, hä ÿ kamahãn do hä, hëp ÿ n'aa dajëp do hä. ^{§§ 21} Jããm hë P'op Hagä Do ër wë taky enyym do hyb n'aa baad ër wén hado däk ta matym gó. Dooh ÿ ty n'aa gesyng bä ta tii. Ta ti ÿ wén her'oot, ji haja bä paawä baad ji bahado däk P'op Hagä Do matym gó ta ky n'aa jaw'yyk do ji ky daheeh do hyb n'aa, tii bä daap paawä Kristo dajëp!”, näng mä ÿ Peed hä.

3

¹ H'yy ganahoot nä do hadoo bëeh, Garata buuj! Tak'ëp bë rawad'ii bong bë wén nahapëë wät baad hadoo doo! Jaa bë hä wadii? Baad ub né paa bë ÿ ma met'ëëg wät Jesus Kristo ky n'aa b'aa, kajatsëk do hä ji hyb n'aa dajëp doo. ² Sét ub ti ÿ eanh bë hä hÿÿ kä: P'op Hagä Do anoo bë hä ta Sahee, Mosees ky n'aa jaw'yyk do bë ky daheeh do hyb n'aa g'eeh, Kristo hä bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa ta ky n'aa bë maa napäh noo gó? ³ Tak'ëp bë h'yy ganahoot? Bë du do däk noo gó Kristo hä bë h'yy ka'eeh doo, bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa P'op Hagä Do Sahee bë wén gadoo. Ta Sahee bë tah'yyb mahũm. Bë karën apäh hÿÿ kä bë daaj hë bë hajaa doo me bë bahajaa pooj jé bë du doo doo? Mosees ky n'aa jaw'yyk do ji ky daheeh do hä g'eeh bë karën bë daap yyp hÿÿ kä? ⁴ Hajõng baad hadoo do bë bahapäh paa bë mahang. Daap hë g'eeh ta ti bë hä? ÿ karën paawä

§§ 2:20 Ti hadoo ër hä na-ããj hë. Paw-Ro bawät do hä ër tametëeh nyy da taw'ããts hë ër sahõnh hë ër babok.

bë bahapäh, dooh daap hē tado bä.* 5 Wyt ta maab hē, ta Sahee P'op Hagä Do wén noo bë hä, hanäm do tawén pehuunh bë mahang, Kristo hä bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa, dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do bë ky daheeh do hyb n'aa tado bä.

6 Bë hyb n'aa newë Abaraãm bad'oo doo. P'op Hagä Do hä tah'yy ka'eeh do hyb n'aa né kä m', baad tawén hado däk paa P'op Hagä Do matym gó.† 7 Ti hyb n'aa kä, tii d' h'yy ka'eeh doo, Abaraãm karapee kä.‡ 8 P'ooj ub P'op Hagä Do kyy kerih do hä kaher'ood däk paah, rah'yy ka'eeh do hyb n'aa, Judah buuj nadoo do sii hē da baad rabahado padëek da P'op Hagä Do matym gó. Hahÿÿ da Kristo ky n'aa hanäm do P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot paa Abaraãm hä: “A hyb n'aa né da sahõnh hē badäk hahÿÿ hä habong do ky n'aa kedëng da”,§ näng kerih doo. 9 Ti hyb n'aa, sahõnh hē Kristo hä h'yy ka'eeh do tii, Abaraãm h'yy ka'eeh doo da h'yy ka'eeh doo, ragadoo da Abaraãm hä P'op Hagä Do ky n'aa edëng do paah.

10 Tii d' nado sahõnh hē tii, Mosees ky n'aa jaw'yyk do raky daheeh do hä daab 'yyp doo. Ky n'aa kawas'ee däk tii. Tii d' né hē P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot ti ky n'aa: “Ky n'aa kawas'ee däk sahõnh hē ajyy, ÿÿj, sét né paawä resõots bä sahõnh hē P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo

* 3:4 Dooch ji hapëë bä baad ub nyy d' tahanäng pé tég nad'ëed is do 4 hä kerih doo. Sét né paawä Gereg kyyh, pawóp hē ta ky n'aa ta see pé noo gó. Hahÿÿ da na-ääj hē tahajaa ji erii bä: “Daap hē g'eeh tak'ëp bë ahob wät doo, Kristo hä bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa bë rarejäã noo gó? Ý karën paawä bë bahapäh, dooh daap hē tado bä bë ahoop do paah.” † 3:6 Genesis 15.6 ‡ 3:7 Abaraãm karapee, P'op Hagä Do karapee, Isaraéw buuj sa hä. Ti hyb n'aa jé h'yy ka'eeh do tii, P'op Hagä Do karapee heh'äät doo, Paw-Ro wén näng. § 3:8 Genesis 12.3, 18.18, 22.18

gó kerih do mahang. Sét nuu me né paawä resõõts hõm bä, raky n'aa kawas'ee däk da",** näng kerih doo. ¹¹ Ti hyb n'aa, wyt ta maab hē, dooh baad ji bahado däk P'op Hagä Do matym gó ta ky n'aa jaw'yuk do hã ji daap yyp do hyb n'aa. Ti né hē ti P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot doo. Hahỹỹ da takerii däk ta ti ky n'aa: "Jããm hē edëb had'yyt da, jé ta hã h'yy ka'eeh do hyb n'aa baad hado däk do P'op Hagä Do matym gó",†† näng kerih doo. ¹² Hỹỹ kä, Mosees ky n'aa jaw'yuk do mejũũ do ji moo wät doo, dooh ji h'yy ka'eeh do tado bä. Ramoo bok do hã radaab yyp ky n'aa jaw'yuk do ky dah'eeh kar'ëen doo. Hahỹỹ da takerii däk P'op Hagä Do kyy kerih doo gó ta ti ky n'aa: "Jé hahỹỹ hã kamejũũ do moo wät doo, edëb né paawä da ta hyb n'aa."‡‡

¹³ Ër paa ky n'aa kawas'ee däk Mosees ky n'aa jaw'yuk do mejũũ do ër nahajaa do hyb n'aa ër ky dahé bä. Tii bä kä, ër Kristo bedëeb wät ër ky n'aa kawas'ee däk do mahãnh. Ta hã tabadäng ër ky n'aa kawas'ee däk do Kristo an'oo bä, ër hã tanadëe wät hyb n'aa. Ër hyb n'aa Kristo ky n'aa kawas'ee däk paa y wén näng, hahỹỹ da P'op Hagä Do kyy kerih do hyb n'aa ta ti ky n'aa: "Ky n'aa kawas'ee däk da sahõnh hē b'aa hã sa kamag padëek doo",§§ näng kerih doo. ¹⁴ Ër ky n'aa kawasee do mahãnh ër Kristo Jesus bedëeb wät do hyb n'aa, Judah buuj nadoo do na-ããj hē ragadoo hỹỹ kä Abaraãm hã P'op Hagä Do ky n'aa edëng doo. Hỹỹ kä, ër sahõnh hē, ër h'yy ka'eeh do hyb n'aa ër gadoo P'op Hagä Do Sahee taky n'aa enooh do paah.

¹⁵ Kaner'oot do ky n'aa jaw'yuk doo gó bë y maher'oot Abaraãm hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ky n'aa, wakãn haa. Sa da hadoo do sii rakaner'ood bä, ramoo boo bä

** 3:10 Dew-Teronom 27.26 †† 3:11 Habakuk 2.4 ‡‡ 3:12 Rewitikos

18.5 §§ 3:13 Dew-Teronom 21.23

kerih do rakaner'oot do heen n'aa, sa häd ta hä raberih bä hyb n'aa jewyk do sa matym gó, tii bä dooh hajaa pé ta ti tahỹyd bä. Dooh na-ããj hẽ ta jawén sa see haja bä kaner'oot do heen n'aa hä taberih nä ta ky n'aa papuuj, pooj jé, ta da hadoo do sii rakaner'oot do bód nadoo doo. Ti hadoo Abaraãm hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh do hä. *** ¹⁶ Abaraãm hä, ta panaa hä na-ããj hẽ P'op Hagä Do ky n'aa enooh paah, ta hyb n'aa sahõnh hẽ badäk hahỹỹ hä habong do raky n'aa kedëng. Dooh paa P'op Hagä Do ky dëe bä hajök do ta panaa sa hyb n'aa, ta ti taky n'aa enooh doo. Sét hẽ ta panaa hyb n'aa taky däng. ††† Kristo né hẽ ti sét hadoo do Abaraãm panaa, ta hyb n'aa ji wén ky n'aa kedëng. ¹⁷ Hahỹỹ d' ti ỹ hanäng péh, dooh P'op Hagä Do ky n'aa enooh do paa hah'ỹýt pé ỹ noo bä: Abaraãm sii P'op Hagä Do kaner'ood wät paah. Baad P'op Hagä Do ky däng ta hä. Taky däng ta hä, dooh taky kahỹỹd bä ta hä taky n'aa enooh doo. Ti hyb n'aa, ta ky n'aa jaw'yyk doo, 430 ta baab jawén paa bä Mosees hä kan'oo däk doo, dooh tahaja bä tahỹyd bä pooj jé Abaraãm hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo. ¹⁸ Abaraãm hä P'op Hagä Do ky n'aa edëng do ër wë tatabëej bä paawä Mosees ky n'aa jaw'yyk do ji ky daheeh do hyb n'aa, ji haja bä paawä tii, tii bä dooh P'op Hagä Do ky n'aa enooh do hyb n'aa tado wäd bä. P'op Hagä Do ky n'aa enooh do hyb n'aa né hẽ Abaraãm gadoo P'op Hagä Do ky n'aa edëng do ta hä. P'op Hagä Do wén ky n'aa edëng Abaraãm, P'op Hagä Do ky enyym do hyb n'aa ta hä.

¹⁹ Tii d' tado bä, h'ëed hyb n'aa g'eeh takan'oo däk ta ky n'aa jaw'yyk doo? Tawén kan'oo däk, nesaa do ramoo nabok hyb n'aa paawä. Takan'oo däk dó, Kristo, Abaraãm panaa, kanajaa nä bä. Ti panaa hä P'op Hagä Do ky n'aa

*** 3:15 Dooh kah'ỹýt pé tii. Dooh ta bahãnh hanoo péh.

††† 3:16 Genesis 12.7, 13.15, 24.7

enooh doo. P'op Hagä Do anoo paa ta ky n'aa jaw'yuk do ääs sa hä, Mosees hä raban'oo däk hyb n'aa. P'op Hagä Do ky n'aa rod Isaraéw buuj sa wë, sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wë na-ääj hë ti Mosees. ²⁰Hÿÿ kä, sét hë tado bä, ta daaj hë taky n'aa enooh doo, dooh ji hyb n'aa karën pé ji ky n'aa rod. Sét ub né hë P'op Hagä Doo, ta daaj hë Abaraäm hä tamaher'oot do ta hä taky n'aa enooh doo.

²¹Ti hyb n'aa kä, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yuk do h'yy kawareem g'eeh pooj jé taky n'aa enooh do paa hä? Dooh! Dooh ta hä tah'yy kawareem bä. P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yuk do haja bä paawä ji edëb had'yyt do ji hä tan'oo bä, tii bä kä baad ër bahado däg né hë paawä P'op Hagä Do matym gó ta ky n'aa jaw'yuk do ër ky daheeh do hyb n'aa. ²²Dooh né hë tahaja bä ta tii. P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot, nesaa do ji h'yyb gó ji karën do ji hä tamejō had'yyt hë. Ti hyb n'aa, jããm hë Jesus Kristo hä ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa ji gadoo P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo.

²³Kristo ewäd hyng do pooj jé, ti nuuj jé, Mosees ky n'aa jaw'yuk do äã tamoo masoo hadoo. Äã tadewäts bëeh hadoo. Äã tahag'ääs ti nuuj jé, tób rayd ragadahew'ëes do hagä n'aa tabad'oo doo da, P'op Hagä Do ër hä tametëeh bä kä Kristo hä ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa kä hÿÿ kä, baad ji bahado däk ta matym gó. ²⁴Kristo ewäd hyng do pooj jé, äã hagä n'aa hadoo ti nuuj jé Mosees ky n'aa jaw'yuk doo, nesaa do äã moo nabok hyb n'aa. Hÿÿ kä, Kristo ewäd hyng do hyb n'aa, baad ër bahado däk P'op Hagä Do matym gó ta hä ër h'yy ka'eeh do hyb n'aa. ²⁵Hÿÿ kä, Kristo hä ër h'yy ka'eeh do hyb n'aa kä, Kristo hä ër daap yyp do hyb n'aa kä, dooh hyb n'aa Mosees ky n'aa jaw'yuk do ër tahagäã wäd bä.

²⁶Ti hyb n'aa kä, P'op Hagä Do taah bë sahõnh hë, Kristo hä bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa. Séd bë h'yyb hedo däk hÿÿ

kä Kristo Jesus hä. ²⁷ Bë nu kemuun bong bä séd hä bë h'yy kata däk hyb n'aa Kristo sii, Kristo hadoo bë bahado däk hÿy kä. ²⁸ Séd uuh had'yyt ër hÿy kä Kristo Jesus hä ër h'yy kata däk do hyb n'aa: Judah buuj ji do bä, Judah buuj nadoo do ji do bä, sa kariw n'aa ji do bä, sa karom ji do bä, aj'yy ji do bä, ÿñh ji do bä na-ããj hë. Séd uuh had'yyt né hë ji. ²⁹ Kristo karapee bë bahado däk do hyb n'aa, Abaraãm panaa heh'äät hadoo bë bahado däk. Ti hyb n'aa Abaraãm hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh do paa tabës hÿy kä bë hä.

4

¹ Panyyg ky n'aa gó bë ÿ maher'oot ji hä tabës do ky n'aa: Ji t'aah, sahõnh hë ta yb ma gadoo do pan'aa, sa karom bahãnh nado ta karapee noo gó, sahõnh hë ta yb ma ta ma hado dæg né paawä ta jawén. ² Ta yb ky däng do noo gó kanajaa nä bä, ta hagä n'aa mejüü ta t'aah hä ti nuuj jé. Ta ma tagadoo do pan'aa ti nuuj jé hag'ääs do hä taky daheeh. Dooh ta t'aah haja bä tah'yy karën do tamoo wäd bä. ³ Ti hadoo ër hä. Kristo ër tabed'ëep do pooj jé, karapee t'aah hadoo ëer. Badäk hahÿy hä nyy da ji bad'oo, nyy da ji bawät do ky n'aa jaw'yyc doo, tak'ëp ër hä tamejüü ti noo gó. Ta ti kamejüü do karom hadoo nä ëer ti noo gó. ⁴ Tii bä kä, P'op Hagä Do ky däng do noo gó kajaa bä kä, P'op Hagä Do mejüü ta T'aah. ÿñn näng, ji da tabahadoo hyb n'aa. Mosees ky n'aa jaw'yyc do mejüü doo bä tabenäng, ⁵ äã tabed'ëep hyb n'aa Mosees ky n'aa jaw'yyc do hyb n'aa ky n'aa kawas'ee däk do paah, P'op Hagä Do taah ër bahadoo hyb n'aa kä. ⁶ P'op Hagä Do taah ër bahadoo do hyb n'aa, P'op Hagä Do mejüü ta T'aah Sahee ër h'yyb tym gó tabawät hyb n'aa. Ti né hë, ta Sahee an'oo bä, “Ee” P'op Hagä Do ër maneëenh hyb n'aa. ⁷ Ti hyb n'aa kä, dooh ji hä mejüü do karom mahado

wäd bä. P'op Hagä Do t'aah kä òm. Ta t'aah mabahado däk do hyb n'aa, sahõnh hẽ ta taah sa hã tabanoo doo, a hã da tabanoo na-ãäj hẽ.

⁸ Pooj jé, P'op Hagä Do bë nahapäh nä bä, bë h'yy kaha'eeh do sa karom hadoo paa bëëh, P'op Hagä Do nado né paawä ta tii. ⁹ Hÿÿ kä, P'op Hagä Do bë hapäh hyb n'aa bë h'yyb gó, (bë P'op Hagä Do hapäh do hyb n'aa ÿ hanäng), h'ëëd hyb n'aa p'aa hẽnh bë h'yy kawareem ta ti ky n'aa jaw'yyc do nahejoonh doo, daap hadoo do wẽ? Bë karën apäh ta ti hedoo do bë tamejũũ p'aa hẽnh, p'ooj ub bë babok doo da? ¹⁰ Tsyt hẽ däg bë basëew däk ta ãh, bë daaj hẽ bë tayy hyb n'aa. Kamarab heen n'aa bë teb'ëës, ji joom ji ataa do hedoo do heen n'aa bë teb'ëës, tsyt hẽ däg bë basëew däk ta see pé noo gó ta baab.* ¹¹ Bë ÿ hyb n'aa tón! Daap hẽ apäh ÿ ma met'ëëg wät Kristo ky n'aa bë mahang?

¹² Tak'ëp ÿ betsëë bë hã, wakän haa, ÿ bad'oo doo da taw'ãäts hẽ bë bad'oo. Dooh Mosees ky n'aa jaw'yyc do hã ÿ daab yb wäd bä. Pooj jé ta tii hã bë daab nayyp do hado däk ÿÿh.

Pooj jé baad ÿ bë gadoo. ¹³ Bë hapäh né hẽ, ÿ nahëë näng do hyb n'aa ti noo gó bë häj n'aa bä ÿ bewäd nä. Ti noo gó né hẽ pooj jé bë ÿ maher'ood wät Kristo ky n'aa hanäm doo. ¹⁴ Nahäh ÿÿ taw'ãäts hẽ nado né paawä bë hã ti noo gó, dooh né paa ÿ bë ty n'aa gesyyg bä. Baad ÿ bë gadoo ti noo gó. P'op Hagä Do ãäs bë gadoo doo da ÿ bë gadoo paah. Kristo Jesus bë gadoo doo da ÿ bë gadoo paah. ¹⁵ Tak'ëp bë tsebé ti noo gó. H'ëëd hyb n'aa bë tsanebee bong? Ti noo gó, bë haja bä paawä, bë matym sii hẽ bë ado nyyh paawä hã ÿÿ bë banoo hyb n'aa. ¹⁶ Bë hã, bë majĩ hado däk g'eeh ÿ hÿÿ kä, baad hadoo do bë ÿ maher'oot do hyb n'aa?

* ^{4:10} Ta ti hedoo do rateb'ëës do hyb n'aa P'op Hagä Do gadoo red'oo.

¹⁷ Tak'ëp né paawä nanäng ma matëg oow bë rah'yyb en'yym bë gadoo hyb n'aa sa hä, dooh bë hyb n'aa tado bä bë rah'yyb en'yym doo. Rakarën paawä bë hyb n'aa wareem yÿh, sa hä bë h'yyb en'yym hyb n'aa, sa hä bë maa newëë hyb n'aa kä. ¹⁸ Taw'ääts hë had'yyt hë ji rah'yyb en'yym doo, baad hadoo do hyb n'aa tado bä tii. Hÿÿ kä, bë mahang y badoh bä, bë an'oo manä baad nadoo do jawén bë rah'yyb en'yym doo. ¹⁹ Tah haa hadoo do y kamahän doo, yÿnh ajän benyy däg bä ta mahÿÿnh do tahoop doo da, p'aa hënh y bahoop bë hyb n'aa, Kristo bawäd wät doo da bë baboo däk bä kä. ²⁰ Dooh y haja bä bë wë y ahöm bä, ti hadoo né hë y karën paawä bë wë y bahöm, baad bë sii y ber'oot hyb n'aa. Ta ti y wén her'oot, dooh y hapëë wäd bä nyy d' y bad'oo bë hä.

²¹ Bëëh, Mosees ky n'aa jaw'yyk do bë hä mejüü kar'ëën doo, bë hä y eanh hahÿÿh: Dooh bë hapëë bä Mosees ky n'aa jaw'yyk do her'oot doo? ²² Pawóp mä Abaraäm taah, näng kerih do hä. Ta yÿm karom Agah häd näng do sii ta t'aah seeh, ta yÿm heh'äät do Sarah häd näng do sii ta t'aah seeh. ²³ Ta yÿm karom sii tawén eta däk, ta yÿm karom hä ta t'aah wén nyy däk, nyy d' rabad'oo sa daaj hë rahyb n'aa newë däk do hyb n'aa. Ta yÿm heh'äät do sii tawén eta däk, tii da P'op Hagä Do ky n'aa eno däk do paa hyb n'aa ta hä.

²⁴ Ta ti ky n'aa gó tahajaa ji ma met'ëëg bä. Pawóp hë hadoo do yÿj, Agah, Sarah, pawóp hë hadoo pé P'op Hagä Do sa sii kaner'ood däk do hadoo, Abaraäm sii, Mosees sii kaner'ood däk doo. Waëë Sinaih häd näng doo bä ta ky n'aa jaw'yyk do sa hä tanoo doo, Agah hadoo tii. Sahönh hë Sinaih bä kanoo do hä daap yyp doo, tak'ëp rabahoop kamejüü doo. ²⁵ Agah, waëë Sinaih häd näng do hadoo, Arab häj n'aa bä hahäng doo. Agah hadoo Jerusarënh panang da hë. Agah, Agah panaa tak'ëp sa hä ramejüü do

rahoop doo da paah, Jerusarēnh buuj da hē rahoop tak'ēp kamejūū doo. Sa karom hadoo Jerusarēnh buuj. ²⁶ Hỹy kā, Jerusarēnh hỹ pong jé hana doo,† Sarah, kamanejūū do nahoop do hadoo tii. Jerusarēnh hỹ pong jé hana do karapee ēēr, Kristo hã h'yy ka'eeh doo. Doooh kamejūū do ēr ahob bã. ²⁷ Ti ky n'aa né hē P'op Hagä Do kyy kerih doo gó kerii dāk. Hahỹy da takerih:

“H'yy gadajaa da òm, ỹynh netaah doo, taah nanäng doo. Tsebee gó mageēēnh, òm ajān mahỹyj nahoop doo. H'yy gadajaa da, tsebee ỹ wén näng, ta bahãnh hajök do ỹynh reréd hõm do taah.

Doooh denaa hē ỹynh patug näng do taah.”‡

²⁸ Ti hyb n'aa kā, bëēh, wakān haa hedoo doo, Isak hadoo bëēh, P'op Hagä Do ky n'aa enooh do hyb n'aa tabenäng doo. P'op Hagä Do taah bë wén hado dāk, Abaraām hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ta ky bajawaa hyb n'aa. ²⁹ P'ooj ub, Abaraām t'aah Agah sii, nyy d' rabad'oo sa daaj hē rahyb n'aa newë dāk do hyb n'aa henäng doo, Is-maéw, rejã wät ta t'aah Sarah sii P'op Hagä Do Sahee ky gabuuj gó henäng doo. Ti hadoo da hē. Mosees ky n'aa jaw'yyk do hã daap yyp do ēr rarejãã, P'op Hagä Do Sahee ēr h'yyb gó hanäng doo. ³⁰ Hỹy kā,

† 4:26 Jesus Kristo hã h'yy ka'eeh do ky n'aa né hē tii. Jé Kristo hã h'yy ka'eeh doo, dooh tahob wäd bã ky n'aa jaw'yyk do tak'ēp kamejūū doo. ‡ 4:27 Isajas 54.1 hã takerii dāk ta tii. Hahỹy d' kerih do hanäng péh: Ỹynh reréd hõm do taah, Jesus hã h'yy ka'eeh do hadoo. Hajõõ dāk tii. Ỹynh patug näng do taah, Mosees ky n'aa jaw'yyk do hã ky dah'eeh do hadoo. Doooh Jesus hã rah'yy kae bã tii. Hajök Jesus hã h'yy ka'eeh doo, Mosees ky n'aa jaw'yyk do hã ky dah'eeh do bahãnh.

hahỹỹ da P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot ta ti ky n'aa: “Mah'eed hõm ỹynh karom ta t'aah daheeh. Dooh ỹynh karom t'aah gado bä ta yb hanaa ta ỹym heh'äät do t'aah nemuun”,[§] näng kerih doo.^{**} ³¹ Ti hyb n'aa wakãn haa, tak'ëp ta hä kamejũũ do taah nado ëër.^{††} Baad hawät do taah, kamanejũũ do nahoop do taah ëër.^{‡‡}

5

¹ Kristo ër tabed'ëep tak'ëp ër hä kamejũũ do ër ahoop do mahãnh, baad ër babok hyb n'aa kä. Ti hyb n'aa bë an'oo manä ta see hä bë rah'yib mahũũm. Bë gado manä tak'ëp kamejũũ do rakarën bä p'aa hënh bë gadoo.

² Bë hyb n'aa matakä bë ỹ maher'oot doo! Ỹyh, Paw-Ro, baad bë ỹ maher'oot hahỹyh: Masuuj noo byyh kahög hõm do bë gado bä, daap hë da bë hä tii bä Kristo ji hyb n'aa dajëp doo. ³ Sahõnh hë ajyy sa masuuj noo byyh kahög hõm do gadoo do sa hä ỹ ab'aanh ỹ maher'ood wät doo: Ta ti bë gado bä, kamejõ däk bë hä tii bä sahõnh hë Mosees ky n'aa jaw'yik do wób bë ky daheeh na-ãäj hë. ⁴ Bëeh, Mosees ky n'aa jaw'yik do ky dah'eeh do hyb n'aa kar'ëen do baad bë bahado däk paawä P'op Hagä Do matym gó, dawëë bë baboo däg kãn Kristo mahãnh. Ji hä P'op Hagä Do ky enyym do bë ty n'aa gesyyp däg kãn.

[§] 4:30 Genesis 21.10 ^{**} 4:30 P'ooj ub, Agah, Is-maëw daheeh sa ky n'aa ta ti kerih doo. Ta ti ky n'aa gó Paw-Ro pes'ääp ma matëg oow sa mahang habong doo, Mosees ky n'aa jaw'yik do sa hä karën mejũũ doo. Dooh ta ti hedoo do ji gado bä ji mahang, tahanäng péh. Dooh P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ragado da tii. ^{††} 4:31 Tak'ëp Mosees ky n'aa jaw'yik do mejũũ do nado ëër, tahanäng pé tii. ^{‡‡} 4:31 P'op Hagä Do taah ër hado däk, ta hä ër h'yy ka'eeh do hyb n'aa, tahanäng pé tii. Èr tawén gadoo, tak'ëp ër wë taky enyym do hyb n'aa, nes'aa né paawä ëër.

⁵ Eër kä, baad er gada P'op Hagä Do Sahee an'oo bä, Kristo hä er h'yy ka'eeh do hyb n'aa baad er bahado däk P'op Hagä Do matym gó. ⁶ Séd hē ji h'yy kata däg bä Kristo Jesus hä, ji masuuj noo byyh kahōg hōm do hyb n'aa nado ji tagadoo, ji masuuj noo byyh kanahōg hōm do hyb n'aa nado ji tagadoo na-āāj hē. Séd hä né hē ji ta hä. Jāām hē takarēn do ji hä, baad ji h'yy kae heh'äät do ta hä, ji da hadoo do ji kamahän do hä kametēeh doo.

⁷ Baad paa bë babok pooj jé. Jaa bë tahewad kän baad hadoo do ky n'aa bë ky nadahé wät hyb n'aa? ⁸ Ta ti bë hä raky kah'ũüm doo, dooh P'op Hagä Do bë tanaēēnh do hanaa tado bä. ⁹ Nad'ēēd its né paawä pāw makuj n'aa, jé pad'yyt hē däg takamekuuj däk.* ¹⁰ Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hä ŷ h'yy kasadä do hyb n'aa, baad ŷ bahapäh hēp ŷŷ gó, ŷ hyb n'aa newēē doo da bë da hyb n'aa newēē na-āāj hē, séd bë h'yyb hedoo da hä ŷŷ. Dooh da ta see hadoo bë hyb n'aa newē bä da. P'op Hagä Do rejää da bë h'yyb manepēē bong hanoo doo, hyb n'aa jawyg né paawä ta ti ta wób sa hä.

¹¹ Wakän haa, ŷ na-āāj hē ŷ mejō nä bä paawä ta wób ramasuuj noo byyh kahōg hōm hyb n'aa, te hub tado bä paawä tii, dooh paawä Judah buuj ŷ rarahejā bä. ŷ ma met'ēēg nä bä paawä taw'ääts hē né hē ji masuuj noo byyh kahōg hōm doo, tii bä Kristo b'aa hä kajatsēk do hä dajēp do ky n'aa, dooh paawä Judah buuj tah'yyb rejā wäd bä. ¹² Ta ti ajyy ji masuuj noo byyh kahōg hōm do mejūū doo, ta ti ky n'aa me bë h'yyb manepēē bong hanoo doo, taw'ääts hē paawä sahōnh hē sa hä hanäng do ragahōg hōm.

* 5:9 Hahŷŷ d' Paw-Ro hanäng péh: Kanahēn d'os hē né paawä baad nadoo do ma matēg oow rama met'ēēg bä, ta s'ee hēnh da rah'yyb mahũüm hajōk doo.

¹³ Bëëh, wakān haa, P'op Hagä Do bë tatsyyd wät ky n'aa jaw'yyc hedoo do tak'ëp ji mejũũ do bë hã tamanejõ wät hyb n'aa, baad bë babok hyb n'aa kã. Dooch nesaa do ji h'yyc säg karën do jawén ji awät do hyb n'aa tado bã tii d' tabad'oo ër hã. Dooch. Tak'ëp ky n'aa jaw'yyc do ji hã tamejũũ do mahãnh ji tawén ed'ëëp, kamahãn gó ër masa hyb n'aa ër da hadoo doo. ¹⁴ Ta tii d' ý wén her'oot, sahõnh hë P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyc doo, hahÿ sét hë hadoo do tamejũũ do hã kametä däk: “Makamahãn a da hadoo doo, a hã makamahãn doo da.”† ¹⁵ Bë hyb n'aa matakä! Bë kamanahãn bã bë da hadoo doo, bë mahang ta see kamajë bã ta see wë, ta see rejã bã ta see tabanas'aa mo n'aa me, tii bã da bë d' gawatsik.

Taw'ããts hë ji anoo P'op Hagä Do Sahee ji tah'yyc mahũũm do ky n'aa hahÿÿh

¹⁶ Ti hyb n'aa kã bë ý maher'oot hahÿÿ da: Bë an'oo P'op Hagä Do Sahee bë tah'yyc mahũũm hyb n'aa, tii bã da dooh bë moo boo bã nesaa do bë h'yyc säg karën doo. ¹⁷ Nesaa do ji h'yyc säg karën doo, dooh takarën bã P'op Hagä Do Sahee karën doo. P'op Hagä Do Sahee dooh takarën bã na-ããj hë nesaa do ji h'yyc säg karën doo. Pawóp hadoo do kamaj'ĩ ji h'yyc gó, ti hyb n'aa dooh bë haja bã bë moo boo bã ti bë karën paawä bë moo bong doo. ¹⁸ P'op Hagä Do Sahee bë tah'yyc mahũũm bã bë an'oo bã, dooh ky n'aa jaw'yyc do bë hã tamejõ wäd bã.

¹⁹ Wyt ta maab hë nesaa do sa h'yyc säg karën do jawén habok do moo bok doo: Sa ýÿm nadoo do sii, sa patug nadoo do sii rabahe'ÿÿh, nesaa do nu meby n'aa nãng do sa hã hanãng doo me ramoo bong, dooh rah'yy keba bã ta ti hedoo do hã. ²⁰ Kabarii hã rah'yy ka'eeh, raweh'ëëh. Ramehëm. H'yy gaëëj gó rababok, ky ked'aak,

† 5:14 Rewitikos 19.18

ta wób hã rah'yy kajew'ëës. Nayyw hẽ rakawajãän. Ta wób sa bahãnh rakarën ranu gapad'ëëk, dooh rakarën bã séd rah'yyb hedo bã ta wób sa hã. ²¹ Ta wób wẽ hanäng do raty ge-eh. Jarakë hedoo do hã raboom. Ta bahãnh rabawëh, rabeëëk. Hajõng nä ti hedoo do ramoo bong na-ãäj hẽ. P'aa hẽnh tak'ëp péj bë ÿ maher'oot: Tii d' hawät doo, dooh da P'op Hagä Do gado bã tabag'ãäs doo bã.

²² Tii d' nado rabad'oo P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahũüm doo. P'op Hagä Do Sahee hanaa ji kamahãän doo, baad ji tsebé doo, ji h'yyb nãm doo, nayyw hẽ kawanajãän doo, ji ky enyym doo, baad ji da hadoo do ji gadoo doo, h'yy kaneh'ÿýt doo, ²³ kaja hẽ denaa hẽ ji h'yyb ji mahũüm do ji da hadoo do wẽ, ji h'yyb ji meduuk do na-ãäj hẽ. Dooh ky n'aa jaw'yyk pé ta ti hedoo do meduuk péh. ²⁴ Kristo Jesus karapee hedoo doo, dooh nesaa do sa h'yyb säg karën do jawén raboo boo bã. Reréd hõm nesaa do sa h'yyb tak'ëp karën doo. B'aa kajatsëk do hã repëëm däk hadoo ta tii. ²⁵ Ti hyb n'aa, papuuj gó ër babok P'op Hagä Do Sahee anoo do hyb n'aa, taw'ãäts hẽ hÿÿ kä ër ky daheeh né hẽ P'op Hagä Do Sahee ër hã metëëh do ër h'yyb gó. ²⁶ Taw'ãäts hẽ dooh ër h'yy kasabé bã. Taw'ãäts hẽ dooh ër mety bã ër da hadoo doo. Taw'ãäts hẽ dooh ër h'yy kajewëëts bã ër da hadoo do wẽ.

6

Ji da hadoo do ji masa do ky n'aa hahÿÿh

¹ Wakãn haa, nesaa do bë see moo wäd bã, tii bã taw'ãäts hẽ bëëh, P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahũüm doo, bë maher'ood ta hã nesaa do taberéd hõm hyb n'aa, p'aa hẽnh tabanoo hyb n'aa P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahũüm ta hã. Taw'ãäts hẽ kaja hẽ denaa hẽ bë h'yyb bë mahũüm ta hã bë maher'oot bã. Ta ti hedoo do hyb n'aa ta see mamaher'oot bã, taw'ãäts hẽ baad mamatakä

a daaj hē, nesaa do òm sii hē tah'yib natatuk hyb n'aa. ²Bē masaa bē da hadoo doo, hejooñh do ta wē takametēeh bā. Tii d' bē adoo bā, Kristo ky n'aa jaw'yik do bē ky dahé däg kån.*

³Hyb n'aa sakog is do seeh, “Ÿ hyb n'aa jawyk”, ta h'yib gó taky hado bā, ta daaj hē takawadii. ⁴Taw'ãäts hē ji daaj hē ji moo wät do hā ji hyb n'aa newēē baad ji do bā. Baad ji do bā, ji hegāā bā ji daaj hē, tii bā ji moo wät do hā tahajaa ji tsebé. Dooñ hyb n'aa pé tii bā ta wób rababok do hā ji kametyy. ⁵Taw'ãäts hē sét ken'yih ji, ji gadoo, ji moo wät P'op Hagä Do anoo do ji hā ji moo wät hyb n'aa. Ti hyb n'aa, dooñ hyb n'aa pé ta wób ramoo bok do hā ji kametyy Ÿ wén näng.

⁶Taw'ãäts hē P'op Hagä Do kyyh ma kamet'ēek do ramasa sa ma matēg, sa wē hanäng do uuh me.

⁷Bē hā hē bē kawad'ii manäh! Dooñ hajaa pé P'op Hagä Do wadii péh. Ji ejoom doo, ti né hē ti ta jawén ji ataa doo. ⁸HahŸ d' Ÿ hanäng péh: Jé sa h'yib säg karēñ do jawén habok doo, ti hanaa né hē ragadoo da tak'ēp rahob had'yyt doo. Jé P'op Hagä Do Sahee karēñ do jawén habok doo, ragadoo da ji edēb had'yyt do P'op Hagä Do pa. ⁹Ti hyb n'aa, taw'ãäts hē dooñ er h'yy gejë hōm bā baad hadoo do er moo bok do hā. Er h'yy ganejë bā, P'op Hagä Do h'yib däng do noo gó er gadoo da baad hadoo doo. ¹⁰Ti hyb n'aa kã, er haja bā, taw'ãäts hē baad hadoo do er moo boo had'yyt bā sahōñh hē sa hā. Taw'ãäts hē ti bahññh tii d' er bad'oo, er masa, er nemuun Kristo hā h'yy ka'eeh do sa hā.

Tagadēg ub Paw-Ro maher'oot do hahŸh

* 6:2 HahŸ Kristo ky n'aa jaw'yik doo: “Taw'ãäts hē bē Ÿ kamahññ doo da bē kamahññ ta wób.” Jowāw 13.34.

¹¹ Bë hegãã hahỹ bë ner'ood bã, tæg ewëeh do hã moh ÿỹ me bë ÿ ma erii kãn hahỹ tagadëeg ub do bód.†

¹² Ta tii d' karën do bë ramejũũ bë masuuj noo byyh bë kahög hõm hyb n'aa, jããm hẽ ta wób rah'yyb en'yym do hyb n'aa tii d' rawén mejũũ. Doooh rakarën bã Judah buuj wób, tak'ëp ta ti mejũũ do sa hã rarahejãã Kristo b'aa hã kajatsëk do hã dajëp do ky n'aa hyb n'aa. ¹³ Sa daaj hẽ dooh raky dahé bã Mosees ky n'aa jaw'yyk doo, ti hadoo né hẽ rakarën bë gadoo bë masuuj noo byyh kahög hõm doo, ta ti bë gadoo do hyb n'aa Judah buuj wób sa matym gó rah'yy kasab'ee hyb n'aa. ¹⁴ Ýỹ kã, jããm hẽ ÿ karën ÿ h'yy kasab'ee b'aa kajatsëk do hã Jesus Kristo, Èr Wahë N'aa dajëp do hyb n'aa. B'aa kajatsëk do hã Kristo dajëp do hyb n'aa, sahõnh hẽ badäk hahỹỹ hã ji h'yyb karën do dajëb kãn hadoo hã ÿỹ. Ý na-ããj né hẽ ÿ dajëb wät hadoo ta ti hedoo do hã. Doooh ta ti jawén ÿ awäd wäd bã. ¹⁵ Ji masuuj noo byyh kahög hõm do hã nado ti ji hyb n'aa matakëë doo, ji masuuj noo byyh kanahög hõm do hã nado na-ããj hẽ. Doooh its ti P'op Hagä Do matym gó. Jããm hẽ taw'ãäts hẽ ji hyb n'aa matakëë papuuj gó ji bawät do hã, P'op Hagä Do Sahee anoo doo. ¹⁶ Ta tii hã hyb n'aa matakëë do sa hã, papuuj gó habok do sa hã, h'yyb näm do ÿ karën P'op Hagä Do anoo. Ý karën P'op Hagä Do t'yyd mehĩĩn tii. Ti né hẽ ta karapee heh'ãät doo.

¹⁷ Hup ÿỹ hã ti anäng rok ÿ tyw n'aa paah, Jesus hyb n'aa

† 6:11 Paw-Ro bahed'oo doo da, tamaher'oot baad herih hajaa do hã nyy da raberih hyb n'aa ta kyyh. Tii bã kã, tagadëeg ub, ta daaj hẽ tado däk ji merih do nahëeh, tagadëeg ub hadoo do ta daaj hẽ taberih hyb n'aa. Ti hyb n'aa tii da Paw-Ro wén her'oot ta tii.

ỹ rarahejãã doo.‡ Ti hyb n'aa, hỹ jawén, dooh ỹ karën wäd
bä ran'oo bä, bë hyb n'aa h'yy katón do ỹ ahob wäd bä.

¹⁸ Ỹ karën ër Wahë N'aa Jesus Kristo ky enyym sahõnh
hë bë hã, wakãn haa hedoo doo. Jããm hë kä.

‡ 6:17 Ma matëg oow rah'yy kasab'ee masuuj noo byyh kahõg hõm do heen
n'aa hã. Sa hã, ti ti metëëh baad ji do bä P'op Hagã Do matym gó. Dooh its ta
tii. Paw-Ro hub hã rahapãh hajõng ta rog tyw n'aa paah, tak'ëp rarahejãã do
paa haj'aa. Jesus panyyg hanãm do hyb n'aa Paw-Ro ahoop tii. Tii hã rahapãh
ny hadoo do baad Jesus ky daheeh doo.

Pop Hagä Do Panyyg Hanäm Do Hahÿÿh
 The New Testament in the Nadëb language of Brazil (BR:mbj:Nadëb)
 O Novo Testamento na língua Nadëb do Brasil
 copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nadëb (Nadëb)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Nadëb

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Mar 2019 from source files dated 12 Mar 2019

c5681c4e-55f8-5b64-badf-af07c5e28afc